

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

1937

V aastahäik

Toimetaja mag. agr. E. VINT. Vastutav toimet. E. JUST.
Väljaandja EESTI PÕLLUMEESTE KESKSELTS.

Toimetus ja talitus: Tallinn, S. Karja 2, pk. 54, telef. 454-70.
Tellimishind: 120 snt. aastas, 65 snt. poolaastas.

Nr. 2

Veebruar

Need, kes võitsid Vabadussõja.

Palve kodumaale. . .

Sel päikesetõusul hardugem palvesse. Kui öitselised allikal, usaldades uut päeva. Ootamata, et ta tuleks ja viiks kõik me mured, vaigistaks soovid. Ei! Soovest toitume üha, püüdmisisse kallame oma jõu. Kuid jõust üksi ei oleks nagu küllalt. — Tahe ja hool muudab viljakaks maa, mis on meie, jõud ehitav ja loov annab asjadele uue palge. Ja siiski sellest ei ole küllalt. Kui puudub lunastav jõud — armastus.

Seda viimast salatakse sageli ja öeldakse: Vaid rusikas suudab uuendada maailma! Siis rahvad ehitavad müüre oma ümber, et oodata tundi, mil on aeg hävitada teise rahva eluõigusi.

Tänapäeval kõneldakse palju rahvuslusest. Kogu maailmas. Ja mitte ainult kõneldakse, vaid ka tegutsetakse selles suunas. Selles inimaatomite koondumises on palju jõudu. Kuid see jõud mõjub loovalt vaid siis, kui ta sünnib andumuses, mitte vägivallas.

Loodust ja inimestki — rahvaid, põlvkondi juhivad iidsed seadused — igavene tahe, sõltumata kaduvast tahtest. See tahe on loov, ja sellena igavesti koondav. Purunedes vabanevad jõud, koondues sünnib uus elu.

Selles tunnetame rahvuse mõtte. See on side inimaatomite vahel südames ja veres. Kuid milleks?

On vaid üks vastus: et olla loov. Et olla loov tugevamalt kui üksi.

Nii mõeldes omab rahvuse mõiste universaalse varjundi ajas ja ruumis. Ta on looduse paratamatus. Ta sünni tingib see nägematu jõud, kelle viipel inimese hing püüab leida omale igavest kuju. Kuid veel enam, — nii mõeldes me tunnetame ühist kõigi rahvaste vahel.

Kõik rahvad on rändajad uute tõdede poole. Kuid kõik rahvad on ka võitlejad oma eluõiguste eest. Ja eluõiguse nimel nad õigustavad oma kohta päikese all.

Kui lähedane tundub see mõte! Ja siiski, kui visalt seda tunnetab maailm! Kuid me usume väsimatult, et nii mõtlevad kord kõik miljonid inimesed emakesel maal. Et kord kaob rahvuste vaheline hävitav viha. Ja annab maad vastastikkusele arusaamisele ja teiste eluõiguste austamisele.

Selleni võitleme armastades. Sellele mõeldes, mu kodumaa, ulata käsi kõigile maailma rahvustele.

Rooپی Hallimäe.

Me vabadus ei kao!

Me ulja rahva vabadus ei sure, kao, —
vaen püüdnud on küll teda julmalt hävitada
me õnne vägivald on tahtnud purustada,
on kuulutanud talle surma, kadu.
Me vabadus käib vapralt omi radu,
ei iialgi, ei iialgi ta sure, kao!

Ei meie, lõusev rahvas, vaenu-hauda vao, —
me vaenu, ülekohtu maha põrmu rusume,
tõtt, vabadust me ainult armastame, usume.
Pilk julgelt tulevikku suunatud on meil —
nii käime õigluse ja vabaduse teil;
me vabadus ei kao, ei kao, ei iial kao!

Csvald Amon.

Vabaduspühaks.

Igal rahvusel on tähtpäevi, mil kõikide mõtted ja tunded liituvad ühte tulipunkti. Selliseks suurpäevaks meile — eestlastele on meie Vabaduspäev — 24. veebruar. See on päev, mil nii noored kui ka vanad peavad värskendama oma isamaalist teoindu, sest sel päeval teostas Eesti rahvas paljude sugupõlvede unistuse — olla vaba ja iseseisev rahvus.

Riikide ja rahvaste saatus on alati otsustatud lahingväljadel. Kõik rahvad on võidelnud iseseisvuse ja vabaduse eest ning saavad nende mõistete nimel võitlema ja uusi ohvreid tooma ka tulevikus. Vabadussõjas otsustati eesti rahva saatus — seal rahvas võitis endale õiguse — olla vaba, iseseisev ja korraldada ise oma elu.

Kui palju mehiste võitlemist ja kannatust sisaldasid need aastad. Iseseisvus ei langenud meile kätte mingi võiduloosina, vaid selle saavutamise raskes heitluses elu ja surma peale. Meie vabadussünni ter vitasid rõõmuhõisete kõrval ka pisarad, valu ja lein paljudes kodudes. Need mineviku võidud ja kannatused kõnelevad meile kohustusest meie maa ja tema iseseisvuse vastu. Vere hind on kallim kõigest, mida võidakse nõuda inimeselt. Seda hinda on makstud meie iseseisva Eesti Kodu eest. Vabaduspäeval ei tohi kustuda meelest side, mis ühendab noori kui vanu nende haudadega, kes andsid kõik käest ja surid selleks, et teistele jääks vabaks tee paremale tulevikule. Langenud kodukaitsjate hauad on Vabaduspühäl selleks pühitsetud kohaks, kus peatume mõttes ja sosistame tänusõnu nende võitlejate eneseohverduse eest.

Vabadussõja puhul oli meie vaenlasel ainult üks siht — meid hävitada. Tal ei olnud mingisuguseid nõudeid Eesti vastu. Ta ütles lihtsalt — Eestit ei pea olema. Veel viimasel hetkel — Jõulu laupäeval,

1919. a. — kui meie vaenlasel juba selgeks oli saanud, et tal korda ei lähe relvadega soovitatav olukorda luua ja Tartu rahukongressil kõigis tähtsamates küsimustes juba kokku oli lepitud, võeti punavägede poolt meeleheitik katse ette Narva rinnet läbi murda. Oleks see õnnestunud — poleks praegu ei Eestit ega Eesti Vabariiki. Järelikult võib siin öelda, et Eesti iseseisvus on sõdurite verega lunastatud ja lahingutes maksma pandud.

Vabaduspäev on meile otsekui lepingu uuendamiseks, mis meie rahvas on saatusega sõlminud ajaloolisel hetkel, kui pandi kõik kaalule riikliku rippumatuse saavutamiseks. Meie rahvas valis otsustaval silmapilgul võitluse elu ja surma peale. Kirjutas saatusega lepingule alla oma elu ja verega. Kes meist tahaks taganeda sellest?

Kui pühitseme oma Vabaduspüha, siis teeme seda oma südame sise-misel kutsel. Kogu meie rahvuslik minevik oma valude ja kannatus-tega, püüetega ja unistustega, kogu meie tulevik on lootuste, sihtide ja taotlustega ühinevad sel silmapilgul, et meis liikuma panna kõiki jõude, mis vajalikud selle rahvusliku lepingu täitmiseks. Kui vabadustunne ja Vabadussõja vaim meid valdab, siis tekib igapäev hinges tahe — elada ja töötada Eesti kodu ehitamiseks ja kaitseks. Vaim on see, mis elavaks teeb. Õige elevuse loob ta ka meie riigi sünnipäeval. Palju on meil sidemeid, mis ühendavad meid üksteisega. Meie minevik ei ole vaene, sealt võime ammutada jõudu rännakuks ja rünnakuks parema tuleviku suunas. Noored, teie olete Eesti tuleviku kandjad ja kujundajad. Leegitsegu teie rinnus tahe elada Eesti iseseisvale kodule. Kasvada elujõuliseks, teguvõimsaks, ausaks ja kohusetruuks, tööd austavaks ja tööd tegevaks kodanikuks — olgu iga noore sügavamaks sooviks. Kindlust ja julgust tulist isamaalisust ja vabadusarmastust nõuab noortelt meie Eesti kodu ja rahvuse parem tulevik. Sisendagu noored endale valmisolu tunnet ja iseteadvust selleks, et iga eestlane asuks ühisel jõupingutusel oma koduehitusele ja kodukaitsele. Saagu selgeks igale noorele, et peame andma kõik ja vajaduse korral ka oma elu, kui nõuab seda kodumaa julgeolek. Kui sirgub ja kasvab vabadusvaimus meie rahva tulevik, siis võib ta hüüda laulikuga:

„Las kasvame, me tõusev sugu ja ootame, mil tuleb tund!“

Armastagem oma väikest maad ühes soode ja rabadega, tuisu ja tormidega. Otsigem sidemeid, mis köidaks meid meie riigi sünnipäeval. Neid on palju. Ühised sihid ja sammud võivad meid kõita... Ühine vaim ja kodutunne teeb meid elavaks. Eesti noorte süda pole tardunud. Eesti noorte süda lööb julgelt ja rõõmsalt. Sinna on jäädud elama mälestused meie rahva raskest minevikust, seal leegitseb kustumatu iha parema tuleviku järgi. Kandku noored meie riiki ja hoidku meie iseseisvust siis, kui vanad kord väsivad ja tuleb tund...

Londonis, veebruaril kuul.

Aug. Tääger.

Maanoorteringide edukus oleneb juhtide ettevalmistusest.

Maanoorte organisatsioonide tegevus on möödunud aastal tunduvalt laiene- nud, sest aasta jooksul tekkis juurde üle saja uue ringi.

Kui varemalt olid ringide juhtideks enamikult maatulunduskonsulendid ja põllutöökoolide lõpetajaid, siis viimasel aastal tegevust alanud ringides on enamikjuhtudel juhtideks-ringivanema- teks algkoolide juhatajad ja õpetajad.

Meil on maal üle 1100 algkooli, mil- ledest on 6-klassilisi üle 800. Neis alg- koolides töötab üle 2500 õpetaja, kellest on noorteringide juhtimiseks juba kaas- tegevad ligi 150, seega umbes pool rin- gidest asub õpetajate kui noorsoo õige- te kasvatajate kätes.

Ka enamuse maa kutsekoolide juu- res töötavad ringid, kellede juhiks on mõni kutsekooli õpetaja, kes on või- meline noori õigelt ja otstarbekohaselt tööle rakendada ringides

Noorsooorganisatsioonide juht peab kehastama eneses kogu noorsooorgani- satsiooni hinge ja tundma noorsoo hin- ge-elu, omama täieliku usalduse ja lu- gupidamise ümbruskonnalt, et võita noori enesearenduse tööle ja ringis üles- seatud sihtide taotlemiseks.

Õpetajaskond, kelledest viimasel ajal on kujunenud maanoorteorganisatsioo- nide juhid, on väga kohane neid üles- andeid täitma ja lastevanemad võivad rahuldustundega vaadelda noorte tege- vusele ja tööle, mida juhivad noorte kasvatajad — õpetajad.

Maanoorteorganisatsioonide töö ja tegevus on oma iseloomult erinev teiste noorsoo-organisatsioonide tööst selle poolest, et ta peale hariliku noorsootöö ülesannete ja ühiskondliku tegevuse arendamise paneb juhile ja noortele ka lahendada rea ülesandeid ja küsimusi, mis on seotud põllumajandusega, on seotud kodumajandusega ja noorteringi liikme koduga. Nende küsimuste la- hendamiseks on vajalik, et maanoorte- ringi juht oleks ka võimeline ja oskus- line põllumajanduslikkudes ja koduma- janduslikkudes küsimustes, et ta suu- daks vajaduse korral aidata noort ras- kustest ja takistustest ülesaamisel. Kuid maanoorteringi juht peab olema võimeline ka käsitama põllumajandus- likku kirjandust sedavõrd, et sealt saa- davaid juhatusi ja juhtnõore võib ellu rakendada.

Kahjuks on meie maanoorteringi juh- tidest ainult osa säärase ettevalmistu- se saanud. Teisel osal puuduvad sel alal põhjalikumad teadmised, mis ei jäta oma mõju avaldamata ka maanoorte- ringi tegevusele. Kui heidame pilgu näiteks Leedu maanoorteorganisatsioo- nide tegevusele ja tulemustele, siis näe- me, et töö tõhusus oleneb juh- tide tublidusest ja etteval- mistusest. Leedu maanoortetehid on saanud vastava ettevalmistuse paar- rikuulistel suvekursustel ja selle tõttu on nad ka teadlikud maanoorteorgani- satsioonide tegevuse korraldamises, mis ei jäta mõju avaldamata töö tulemus- tele.

Et meie juhtidele ei ole olnud veel võimalust anda säärast ettevalmistust, vaid igatiüks on pidanud ise omal jõul ja oma parema arusaamise järgi tööd korraldama, siis loomulikult on ka eri- nevusi töö tulemustes. Kuna ei ole ette näha lähemal ajal juhtide ettevalmista- miseks erilisi laiemaulatuslikke kursusi, siis tekib mõte, kuidas organi- seerida maanoorteringides töö süvendamist. Töö süvenda- miseks on aga vajalik, et kõigepealt saaksid juhid vastavad, üksik- asjalikumad juhtnõõrid ja tegevuse juhised. Esialgu on juh- tide tegevuse süvendamiseks aga ainult üksainus võimalus ja abinõu, inst- ruueerimiskoosolekud, mida organiseerivad kohalikud põllumeeste konventides asuvad maatulunduskonsu- lendid. Sääraseid instrueeri- miskoosolekuid tuleks korralda- da mõnes konvendis mitmes eri kohas ja mitte ainult talvel, vaid ka teistel aastaaegadel vasta- vate tööde ja tegevuse de- monstratsioonideks. Neil koos- olekutel on ringivanematel võimalus la- hendada koos konsulendiga tegeliku tööde küsimusi, mis eelolevaks suveks üles kerkivad

Oleme suutnud juhtidele anda vas- tavad juhised töö ja tegevuse korral- damiseks, siis süvendame sellega ka maanoorteringi liikmete tegevust. Ja seda on meil vaja teha, sest maanoorte- ringide edukus oleneb juhtide etteval- mistusest.

Mag. End. Vint.

Noorte koduaedade võistlustest Norras.

Algkoolide kaudu organiseeritakse noorte koduaedade võistlusi. Auhinnatakse võistlevate õpilaste kui ka tööd organiseerivate õpetajate tööd.

Aianduse arendamiseks taludes organiseeritakse Norras hoogsalt algkoolide kaudu algkooliõpilastega noorte koduaedade võistlusi.

Nende koduaedade võistlused toimuvad umbes samadel põhimõtetel nagu meil mitmetes maakondades algkooli viimaste klasside õpilastega on organiseeritud edukalt juurvilja- ja keeduvilja kasvatamise võistlusi.

Norras on noorte koduaedade võistluste organiseerijaks hingeks üks algkooli õpetajatest.

rajamiseks. Ühiselt tellitakse seemned ja pärast seda, kui noortel on vastavad teadmised, mis saadud kooli õppeaias (kus töid on demonstreeritud ja kuhu osa õpilasi oma võistlusaia rajanud, kel kodus puudub maa, aga koolist ei asu liiga kaugel), asutakse tööle.

Noorte koduaia pindala on tavaliselt 26,3 ruutmeetrit. Aia rajamist selgitab juuresolev joonis.

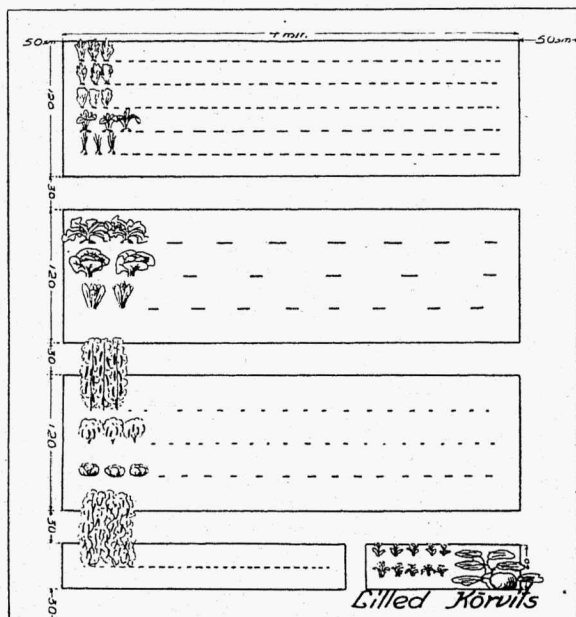
Kogu pindala on jagatud neljaks. Ühe põllu kujutab enesest üks peenar,

Porgand
Porgand
Petersell
Söögipeet
Sibul

Kaalikas
Kapsas
Lillekapsas

Kõrguba
Madaluba
Saiatid

Hernes

Noore koduaia võistluse plaan. 26,3m²

Talvel ja kevadtalvel selgitatakse õpetaja poolt kooli tundides noorte koduaedade mõtet ja registreeritakse võistlustest osavõtjad, kuna võistlus on vabatahtlik koolitöö lisa ülesanne.

Niipea kui võistlustest osavõtjad selgunud, valmistavad õpilased kõigepealt oma koduaia plaani, kus on märgitud üksikasjalikud andmed noorte koduaia

mille pikkus on 4 ja laius 1,2 meetrit. Peenarde vahekäigud on 30 sm. laiad. Esimesele põllule külvatakse kaks rida (8 jooksvat meetrit) porgandeid, rida (4 m) peterselli, rida (4 m) söögipeeti ja rida (4 m) sibulaid.

Teisele põllule külvatakse: rida kaalikaid (4 m), rida peakapsaid (4 m) ja rida lillekapsaid (4 m).

Kolmandale põllule külvatakse rida (4 m) kõrguba, rida (4 m) madaluba, kolmandale reale kaks kolmandikku osa (2,4 m) salateid ja üks kolmandik osa (1,6 m) redist.

Neljandale põllule külvatakse aedhernes kaks kolmandiku peenra pikkuses ja ükskolmandiku peale kõrvits või suvelilled. Esineb ka teisi vahekordi ning sageli külvatakse esimesele kaalikaid ja kapsaid ning teisele põllule porgandeid peterselle ja peete.

Säärase noorte koduaia eest hoolitsevad algkooli viimaste klasside õpilased võistluspõhimõttel, kusjuures õpetaja suvel vähemalt paar korda õpilaste koduaeda kontrollib ja hindab.

Neil õpilastel, kellel puudub vastav maa-ala, on antud võimalus seda rentida kooliaia, makstes säärase maatüki eest aastas renti 50 senti. Kooliaias töötavad õpilased koguvad kindlat päevadetel määratud rühmadena kooli juurde, kus neile õpetaja poolt vastavaid juhtnõure antakse. Saadused, mida õpilased on kasvanud, saavad taimede eest hoolitsejad loomulikult töövaeva tasuks omale.

Osa koole laseb õpilastel nende võistluste juures täita ka pisikest arvestusvihikut, küll aga peavad kõik osavõtjad vastavat tööde päevikut ning uuesti koolitulijad koostavad võistlustest osavõtmisest mitmesuguseid kirjeldusi.

Kõik võistlejate noorte tööd auhinnatakse pärast kontrolli ja noortele antakse vastavad autasud ja tunnistused. Ka noorte koduaedade võistlusi organiseeritud õpetajate tööd hinnatakse vastavate teenete-märkidega, samuti koolide õppeaidki ei jää ilma komisjoni kontrollita ja autasu määramata.

Näiteks Ostfoldi külke koolide ja noorte koduaedade võistlusel hinnati kooliaedadest 6 kuld-, 9 hõbe- ja 5 pronksmedaliga, noorte koduaedu organiseerivatest õpetajatest 1 kuld-, 7 hõbe- ja 3 pronksmedaliga, ja noorte koduaedade võistlustest osavõtjatest 218 noorest: 64 esimese, 106 teise ja 46 kolmanda auhinnaga, kusjuures peale diplomi said ka paremad autasuks hõbe teelusika.

Kui Norras on viimasel aastakümnel aedviljade kasvatamine ja tarvita-mine suurenenud Lõuna-Norras, Oslo ümbruses, kahekordselt ja Lääne-Norras, Bergenia ümbruses, neljakordselt, siis selle arengu üheks suuremaks põhjuseks peetakse noorte koduaedade võistluste tulemusi.

Lisaks aianduse arengule on sääras-tel noorte koduaia võistlustel eriline suur väärtus noorte kasvatuses ja enesearenduse seisukohalt, mida ei saa mitte mõõta ega arvutada arvudega.

Mag. End. Vint.

Iga maanoor olgu lüpsimeister.

Suuremaks sissetuleku allikaks on põllumehel ja riigile piim ja sellest valmistatud saadused. Eriti silmapaistvalt on nende osatähtsus tõusnud viimastel aastatel, kus või hind kindlustatud.

Taludest väljaviidav piim läheb meiereidesse eksportvõi ja juustu valmistamiseks või linnade ja alevite varustamiseks. Turustatav piim peab vaba olema pisilastest ja teistest võõra-ainetest, eksportvõi peab omama kõrge kvaliteedi ning olema ilma kõrval-maitseta. Kauba hinna määrajaks on kauba väärtus. Kui kaup on hinnatud I ja II klassi, siis makstakse kõige kõrgemat hinda, kuna III ja IV klassi

kaup on tunduvalt odavam. Nii arvestatakse meiereides III ja IV klassi piimalt 2—4% väljamakstavast rahast maha, kuna I ja II klassi piimalt mak-sab P. K. „Võieksport” preemiat.

Eeltoodust võime järeldada: kauba-väärtus kindlustab välisturu, kindlustab põllumehel ja riigile sissetuleku.

Kõrgelt hinnatavat ja nõutavat võid on võimalik valmistada ainult heast piimast. Piima puhtus ja headus ole-neb lüpsiviisist ja piimaga ümberkäi-misest.

Meil Eestis on levinud seni kaks lüpsiviisi. Varemast ajast on pärit venituslüps ja hilisemast ajast pigistus-lüps. Vahe seisab siin selles, et esi-

mese juures lüpsame piima udarast välja venitamiseks, kuna pigistulüpsi puhul teostame seda pigistamisega.

Kumb lüpsiviis on õige? Siin vastan, et ainult pigistulüpsi pärast on tulevik.

Venituslüpsi juures jätab piima puhutus soovida. Juhtub väga tihti, et lüpsitakse udarat korralikult puhastamata ja sel juhul langeb kõik mustus piimasse — meie kisume mustuse udara küljest piimasse.

Teiseks puuduseks venituslüpsi juures on puudulik tühjaks-lüps, mis toob otseselt majanduslikku kahju. Kui arvestame, et iga lüpsi puhul jätame udarasse 70 gr piima, siis päeva kohta on see 210 gr. Kümne lüpsilehma kohta teeb päevane piima kaotsimineks 2,1 kg. Aastas kogu karja kohta võime arvestada ümmarguselt 700 kg piima. Tegelikul rasva %-di määramise andmeil võib viimaste piimatiljade rasva sisaldust arvestada 45%-le. 700 kg piima kohta kaotame 35,7 kg võid. Arvestades või kg hinnaks keskmiselt 1,58 krooni, saame kahju aasta kohta 53,55 krooni Nagu näeme, on see kenake summa, mida omandame pigistulüpsiga, kui seda korralikult teostatakse.

Pigistulüps ei mõju udara arenemisele halvasti. Ta sarnleb loomulikule vasika imemisele ja ei soodusta udara ebaõiget arenemist eriti noorte lüpsjate juures. Venituslüps aga mõjub otse vastupidiselt.

Kuidas teostada pigistulüpsi?

Kuna raamatute varal on lüpsmist raskem õppida, siis oleks hea, kui maanoorterigid korraldaksid lühiajalisi lüpsikursusi. Siin kohal lubatagu mul märkida tähtsat pigistulüpsist.

Enne kui läheme tegeliku lüpsitehnika vaatlemisele, ma märgin mõne sõnaga lüpsi eeltöid. Enne lüpsma hakkamist tuleb udar ja nisad sooja veega pesta ning rätikuga kuivatada. Ka udara ümbrus tuleb puhastada. Kui ollakse puhastamisega lõpul, asub lüpsja lehma juurde paremalt poolt. Lüpsja riietuseks on valge varukatega põll ja valge rätt peas. Ämber on paremas ja rätik ning pink vasakus käes. Istuda tuleb lehmale liigdale. Vasak jalg on põvest kõverdatud ja on õrnalt lehma jala vastas, kuna parem jalg on lehma kõhu alla välja sirutatud. Lüpsipange hoitakse põlvede vahel.

Lüpsma hakates tulevad esimesed piimatilgad nisast eraldi lüpssta, eri nõusse. Sõnnikusse ei ole hea lüpssta, sest käärimisel satub pisilasi udarasse aluspõhust ning põhjustab udara põletikke.

Lüpsstake esimestena esimesed niasad, kusjuures parema käega kaugemal asetsev nisa ja vasakuga ligemalt. Esimeste järel tulevad lüpssta tagumised ja korrata senikaua, kuni piima väljatulek lõpeb. Ühekülgne lüpsmine ei ole soovitatav, sest ligemal asuv udara pool saab tugevama käsituse osaliseks ja areneb rohkem välja, kuna vasakpoolses udara osas võib esile tulla udararikkeid puuduliku käsituse mõjul.

Udara lõplikuks tühjaks lüpsmiseks tarvitatakse erilisi lüpsivõtteid. Parem-poolse udara tühjaks lüpsmiseks võetakse parema käega esimese veerandi ja vasaku käega taga-veerandi ülemissast osast kinni ning lastakse kätel alla libiseda kuni nisad pihku sattuvad ning pigistatakse piim välja. Sama võtet korratakse seni, kuni udar lõplikult tühjaks lüpsitud. Ka vasakpoolse udara osa tühjaks lüpsmisel kasutada sama võtet.

Pigistamisel haaratakse nisa risti pihku, nii et nisa ots ulatub väkese sõrme vahelt välja. Kui jätta pikk nisaots välja, siis on lüpsmine halb ning võib esile kutsuda rikkeid. Pigistamisel alatakse esimese sõrme ja pöidla kokkupigistamisega. Sel teel suleme piima tagasivoolu tee udarasse ning nüüd järjest sõrmi rusikasse pigistades, surume piima nisaõõsis alla poole, kuni väike sõrm lõpuks välja surub. Sarnane pigistusjärjekord kordub uuesti kuni lüpsi lõpetamiseni.

Lõpuks ei saa mööda minna lüpsmisel tarvitavast hindamissüsteemist, mille esitan allpool.

	Punktide ülemäär	I	II	III
1. Lüpsi aega	25			
2. Tühjaks lüpsmine . .	30			
3. Lüpsi puhutus	15	12	9	6
4. Lüpsi viis ja lehma- ga ümberkäimine . .	30	54	18	12
	100	80	70	50

Lüpsiaja hindamisel annab iga 0,1 kg piima, mis minuti jooksul välja lüpsitud, 3 punkti.

Tühjaks-lüpsmisel: kui järellüpsil 20 gr piima — saab 30 p. iga 18 gr piima pealt, mis üle lubatud hulga, vähendatakse punktide arvu 3 võrra.

Nagu tabelist näib, omavad tähtsuse lüpsmisel lüpsi puhtus ja lüpsiviis.

Möödunud aastast alates antakse I ja II auhinna väärilisteks lüpsjateks tunnustatuile lüpsimärke. Lüpsimärgid on kolmesugused. Esimesena võib omada II klassi lüpsja märgi, teisena esimese klassi lüpsja märgi ja viimasena lüpsimeistri märgi. Punkte peab

saama II klassi märgi omandamiseks vähemalt 65; I klassis — 80 ja meistri klassis — 90 punkti.

Eeltoodud kaalutlustel ei ole sugugi ülearune, kui iga maanoor on lüpsismeister ja kannab meistri klassi kuuluvuse märki rinnas. On pigistuslüps selgeks õpitud, mis sugugi nii raske ei ole, kui alul tundub, oleme saavutanud sihi, mida tulevik nõuab. Sihi saavutades oleme kasu toonud omale ja oleme kaasa aidanud piimanduse edendamiseks ka riiklikus elus. Ainult kindlat tahet ja püüdu tulevastele taluperemestele ja naistele.

Aksel Muuga,

Ahja maanoorte ringi esimees.

Kui algab maanoorteringsis tegelik töö.

On maanoorte ring asutatud, algab tegelik töö. Juhatusel koos ringivanemaga tuleb koostada tegevuskava eelolevaks aastaks, mis oleks maanoorteringsi selgrooks, sest ilma töökavata ununevad sügavamad küsimused ja kalduvad sageli isiklikule tasapinnale. Paljude maanoorteringside nõrkuse põhjuseks pole mitte sageli eeltoodud huvipuudus liikmeskonnas, vaid töö korraldamatus.

Töökava peanõue on: maanoorteringsides tulevad liikmed tööle rakendada astmelisel võimete, kogemuste, arenemise, jõu ning hariduse kohaselt (Vt. juhis „Maanoorte ringide tööst ja tegevusest“). Suudab ring seda, siis on töökava sisult ja otstarbalt küps.

Töökava koostamine ei ole üksi ringivanema ja juhatuse ülesanne, vaid selleks peavad kaasa töötama kõik liikmed. Lugesed ajalehti, noorte ajakirju, külastades teisi noorte ringe, näitusi, kursusi ja kongresse — leiame neist alati uudist ja õpetlikku, mille paigutame meelepidamiseks märkmikku. Märkmikku paigutame ka oma mõttele, mis sageli juhuslikult ajus üles kerkib. Üles märkimata läheb mõndagi kaotsi. Sarnaselt kogutud andmed on ehitusmaterjaliks meie töökavale. Kui nii omaette, iseseisvalt toimivad ringivanem ja juhatusliikmed, ning siis hiljem kujundavad saadud materjalid ühiseks tervikuks (kuhu juurde tulevad veel liikmeskonna soovid ja täiendused

peakoosolekul), siis saame huvitava ja elulise töökava ringile pikemaks ajaks.

Talvekuudel olgu ringis esikohal teoreetiline ettevalmistus — kursuste, loengute, lugemistundide ja lugemislaua korraldamisega.

Tähtsamaks maanoorte tegevusalaks on aiandus ja mesindus kõige laiemas mõttes. Nüüd on aeg sellel alal koguda teadmisi kursuste ja kirjanduse kaudu. Talviste tööde hulka kuulub ka ettevalmistus karjamajanduse alal, s. o. lüpsmises, söötmises, lauda töös ja korras, loomade puhastamises, söimedele valmistamises ja peekonsea kasvatamises, eriti aga linnukasvatases. Talvised tööd oleks veel peale eelpool nimetatud kursuste — nais- ja meeskäsitöö, nagu kangakudumine, suusavalmistamine ja sadulsepa töö.

Talvel, kui rohkem aega, tuleb majandusliku tegevuse kõrval töökavasse võtta ka enam vaimset tööd, nagu kõnevõistlused, vaielus-, referaat- ja kirjandusõhtud ning õppiringide korraldus. Kui võimalik muretseta „oma kodu“, kus oleks lugemislauad, male, kroona ning muid meelelahutuse mängu. Noorsoo hulgas õigel kohal on alati mõistlik ajaviide seltskondliikude mängude ja rahvatantsuga. Säärane ajaviite osa ametliku töökoosoleku järel on otse hädavajalik, et mitmekesistada ja kodusemaks teha kogumuljet.

August Murd,

Näärikuu tuuled.

Väriseb lumisel põllul
valguse helk,
nurmede külmanud nõlvul
sahiseb tuisu kelk.

Oh seda härma ja karda,
lumi kui tuhk!
Tuisutäkk lennutab kapja,
kõrvus käib ähk ja ohk! . .

Vilistab katuseid pidi
vihane tuul,
leevikse kohevil' pihik
punetab külman'd puul.

Puhub kui südame alla
terasest iil.
Tuul näpib kasuka valla, —
lõikav on külma viil.

Näärikuu tuultega võidu —
öö päevast külmem on veel, —
kuusirp sai pikema sõidu
tähitud taevateel. . .

Väriseb lumisel põllul
sinine helk.
Nurmede külmanud nõlvul
vihiseb tuulekelk.

Frida Ulm.

Maanoorterinõude tööülesandeid.

Korraldame jalanõude panipaiga võistluse.

Sageli jäävad jalanõud sinna, kus need jalast võtame, asetades neid puhastamata kõõgi nurka, laua alla, tuppa ahju äärde või voodi alla. Järgmisel korral võtame need sealt ja alles jalga asetamisel algame neid korraldama ja mudast ning muust mustusest puhastama.

Esiteks ei ole ilus ega otstarbekohane, et jalanõud vedelevad korraldamata ja puhastamata laiali ja segamini seinna ääres, ahjunurgas ja laua all, teiseks puhastamata seisma jäetud jalanõude iga on ka palju lühem ja seega meie eneste hoolimatuse tõttu lähevad meil jalanõude kulud kallimaks.

Igas korralikus kodus on vajalik, et oleks kindel koht jalanõude asetamiseks ning jalanõud olgu asetatud määratud kohale korralikult ja puhastatult. Et kasvatada sisse harjumust jalanõusid korralikult, teatud kohas hoidmiseks, selleks oleks soovitatav korraldada ringiliikmete vahel jalanõude panipaiga korraldamise võistlus, mis vältaks kas pool või terve aasta. Aasta jooksul on võimalik teostada mitme-

suguseid korraldusi jalanõude otstarbekohaseks hoidmiseks.

Võistluse hindamiseks tuleb moodustada hindamiskomisjon, kes võistluse ajal vähemalt kaks korda kontrollib võistlejate jalanõude panipaikade korraldamist ja võistluse lõpul määrab parimatele vastavad auhinnad.

Hindamise aluseks võiks võtta järgmisi põhimõtteid:

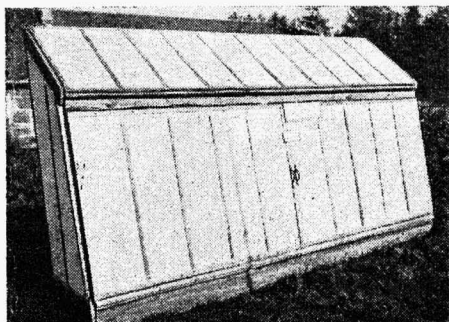
- 1) Jalanõude panipaiga ja siseseseade koht . . . kuni 5 punkti
- 2) Jalanõude eest hoolitsemine . . . " 5 "
- 3) Võistluse ajal tehtud uuendused . . . " 5 "
- 4) Jalanõude panipaiga kord võrreld. muu korraga " 5 "
- 5) Üldmulje . . . " 5 "

Kokku kuni 25 punkti

Võistlejad, kes on saanud üle 20 punkti, võib arvata esimese ja üle 15 punkti — teise auhinna väärilisteks.

Säärase-kujulisi jalanõude panipaikade korraldamise võistlusi on mitmed ringid hea eduga juba korraldanud ja jääb soovida, et ka seni sellest eemale hoidunud ringid sellest kinni haaraks.

Soome maanoored valmistavad pergamiinist kasvuhooneid.

Soome maanoorteringide töökavas on väga laialt levinud aianduse küsimustega tegelemine.

Koduseid pisivõistlusi talvisel tööhooajal.

Muude tegevusülesannete kõrval peaks ringile erilist huvi pakkuma ka lühiajalised võistlused, mis kohased organiseerida talvisel tööhooajal kuu või paari jooksul. Sääresteks võistlusteks võiks olla:

1. **Sugupuu uurimise võistlus.** Ringi liikmetel tuleks koguda andmeid oma perekonna liikmete ja esivanemate kohta, esitades igast perekonna nime, eesnime, elukutse, saavutusi elus ja muid huvitavaid ülestähendusi esivanematest.

Neist andmetest saab välja joonestada omale sugupuu. Lähemaid teateid esivanemate elust tuleks kirjeldada aga tekstis. Kirjeldus olgu pikk 300 kuni 600 sõna. Määratud tähtpäevaks tulevad töötulemused esitada hindamiskomisjonile.

2. **Kodutalu arengu uurimise võistlus.** Võistlejad ringiliikmed koguksid andmeid oma kodutalu tekkimise ja selle arengu ja endiste omanikkude kohta niikaugemale minevikku kui võimalik. Kirjeldus tuleks teha peamiselt vanematelt inimestelt saadud mälestuste järgi, kusjuures kirjeldus oleks 200—500 sõna pikk.

3. **Ümbruse ajalooliste kohtade ja asutuste kirjeldused,** kas kirjandusest loetud andmetel või enese poolt vanemate inimeste jutustuste järgi koostatud materjalide põhjal saaks kirjeldus 300—600 sõna pikk. Siin on kohaseks

Eriti huvitab noori kasvuhoonetes taimede kasvatamine. Kuna aga kasvuhoone ehitamiseks läheb vaja palju klaase, mis teeb ehitamise võrdlemisi kulukaks, siis on Soomes maanoorteringi liikmed tulnud omapärasele võttele,

nad tarvitavad klaasi asemel pergamiini.

Ka ehitustööd on pergamiini tarvitamisel odavamad, lihtsamad ja noortele jõukohasemad.

Vajalikku pergamiini noortele kasvuhoonete ehitamiseks on annetanud suuremal hulgal Soome suurem paberivabrik. Juuresolev pilt selgitab Soome noorte omapärast triiphoonet.

materjaliks kõik ajaloolise tähtsusega sündmused, linnused, lahingväljad, valdala seltsid ja mitmesugused asutused.

Kõik see on tänuväärseks ja huvitavaks materjaliks talveõhtutel kodus enese arendamiseks ja ringi koosolekutel ettekandmiseks.

4. **Tütarlastele on väga kohane korraldada kanga näitematerjalide kogumisvõistlust,** kus noored tütarlapsed koguvad mitmesuguseid kangaste mustreid, koostades neist omale kangaste mustrite kogu.

5. **Koguda kinnaste ja sokkide mustreid** ja neid ümberjoonestada ruudulisele paberile värvilistes kirjades, samades värvides ja toonides nagu need esinevad kindal, moodustades neist omale kinda ja sukakirjade kogu.

6. **Korraldada kodus tööriistade ja tööriiete panipaiku** ja warnu ja hoolitseda. et tööriistad, riided ja jalanõud oleksid alati korralikult asetatud. Hindamiseks ilmub komisjon koju pärast teatud aja möödumist ootamatult kontrollima ja hindama.

7. **Hoolitseda kodus hobuseriistade panipaiga ja hobuseriistade korralduse eest.** Tööde kontrollimiseks ilmub komisjon pärast võistluse algust kuu möödumisel paari-kolme kuu jooksul ootamatult kontrollima ja vastavalt töötulemustele annab oma hinnangud ja autasud.

Maanoorte mõttevahetuse nurk.

Maanoor — hoolitse eelkõige oma kodu eest!

Me teame väga hästi, et meie rahva üldkultuuriline seisund on tublisti madalam kui meie põhjapoolseil naabreil — Rootsis ja Soomes. Teame aga ka, et meil on rohkem kui nimetatud riikides, ja peaaegu kogu maailmas, kesk- ja ülikooliharidusega inimesi.

Millest siis meie kultuuri madalus? Küsime seda täie õigusega, sest rohkes koolihariduses nähakse ka kultuuri süvenemist ja kasvamist.

Miks siis meil pole kultuur süvenenud ja kasvanud?

Ei saa salata, et need noored, kes väljusid kesk- ja kõrgematest koolidest, poleks midagi ära teinud kultuuri levitamiseks rahva seas. Nad tegid — ja tegid vägagi palju.

Kuid samal ajal, kui Rootsis ja Soomes ja veel enam Taanis, levitati rahva seas kultuuri, mis oma iseloomult vastas põllumajanduslikult tegutseva rahva tundeile, ja oli nende põllumajanduslikule tegevusele kasuks; samal ajal levitati meil palju ka nn. „linna-kultuuri“, mis mõjus laostavalt meie inimeste hingeelule ja omapärale. Ning siin olid kahjuks suurel määral süüdi eelpoolmärgitud haritlased.

Kuid õnneks on nüüd juba sellest kriisist enam-vähem üle saadud. Maa-elanikkond, eriti maanoorsugu on juba aru saanud, et pole see alati „kultuur“ ja „kultuurne“, mis on pärit ja tuleb linnast.

Kuid mille järgi just hinnata maakultuuri — see pole veel kahjuks alati selge.

Arvan, et meie eeskujumaade — Taani, Rootsi ja Soome kõrge kultuuriline tase on olnud just nende maade taludest. Me teame, et neis riikides talude majanduslik tase on kõrgem kui meil, samuti on seal talude ja kodude esteetilisele küljele pandud palju rõhku. See kõik vajutab pitsati maarahva hinge-ellu ja välimusse. Ja mis veel kõige tähtsam — hästi korrastatud talud annavad võõrale hea tunnustuse rahva kõrgest kultuurist.

Kujutlegem aga, millise mulje saab välismaalane reisisid meie maal ringi. Igatahes meie talud, nii korrastuselt kui ka välimusest ei anna tunnustust

kõrgest kultuurist. Just vastupidi — meie talude järgi (välimuse järgi) otustades näib maa kultuuriline tase veel madalamana, kui ta seda tegelikult ongi.

Millest on see tingitud?

See on tingitud sellest, et meil arvatakse maakultuuri tõstmiseks sellest küllalt olevat, kui viidetakse aega seltskondlikus tegevuses väljaspool kodu. Kuid see seltskondlik tegevus ei näita otseselt maakultuuri kõrgust ja ei paisata võõrale silma.

Ei, ma ei ütle ka seda, et laulukoorid, õpiringid, näiteringid, raamatukoguseltsid, haridusseltsid j. m. oleks kahjulikud. Ei, seda mitte!

Kuid mis kasu on sellest, kui õpiringis õpitakse palju häid asju, kuid neid ei teostata. Tähendab — tarkus hoitakse vaka all.

Jatkub sellestki näitest, et maarahva kultuuriline tase on meil kõrgem kui ta end näitab. Kuid see pole eelpool märgitud põhjusel kasulik.

Just maanoored peavad selle eest hoolitsema, et paraneks meie talundite välimuse — fassaad ja majanduslik jõukus. Ei ole see õige maanoor, kes tegutseb ainult organisatsioonides, kuna aga kodutalu olukorra eest vähe hoolitseb. Maanoore tegevus kodutalus pole sugugi väiksema tähtsusega kui orgi-des. Maanoore saavutused kodutalus just õhutavadki teisi järele tegema. Tegelikke saavutusi hinnatakse — neist võetakse eeskuju.

Kuid kui palju me oleme näinud teistsugust pilti? Istutatakse küll ilupuud rahvamaja juurde, kuid kodutalu ümbruses lõõtsub tuul ja on pori põlvini. Mõistetakse näitekohtus süüdi peremees, kes ei hoolitse oma veiste eest, kuid kodutalus lehmad upuvad virtsa ja ammuvad tühjade söimedega juures.

Arvan, et säärane noor ei vääri üldse maanoore nime.

Iga maanoore esimeseks mureks olgu hoolitseda oma kodutalu eest, anda temale vääriline välimuse, mis annab tunnustust rahva kultuurist tasemest ja tõstab ka meie maakultuuri teiste põhjamaa rahvaste tasemele.

T. Kuusk.

Igale maanoorteringile oma maalapp.

Kõik maanoorteringid on oma liikmed rakendanud tööülesannete täitmisele. Peale oma otseste ülesannete on maanoorteringid piüdnud oma liikmetele pakkuda mõistlikku ajawiite võimalusi. Igas terves, noores inimeses peitub normaalse nähtena loomulik tung otsida endale meelelahutust teiste omasuguste hulgas. Meelelahutus vabas õhus on parimaks vahendiks, mis kõrvaldab organismist nn, väsimusmürki ja muudab noore erksaks, elurõõmsaks.

Meie ilmastik sunnib paratamatult veetma oma aega talvel toa nelja seina vahel. Sellepärast on tervitavaks nähteks, et mõned noorteringid on soetanud endale liu- ja kelguvälju ja ringid kes seda veel ei ole teinud, püüdku võimalust mööda küsimust lahendada, et võimaldada oma liikmetele meelelahutust vabas õhus.

Loomulik on, et suvel keegi ei taha toas püsida, selle nähtega peavad ja ongi arvestanud noorteringid suviste mängude läbiviimisel. On arendatud palli- ja muid spordimänge, vabaõhu pidusi jne. Siin on raskusi tekitanud vastavalt korraldatud maalapi puudumine. On kasutatud koolide mänguvälju ja looduslikke metsaaluseid, vanu mõisa parke. jne. Nende kasutamine on aga osutunud mõnel juhul tülikaks ja on tekitanud arusaamatusi. Juhuslikkude mänguplatside üheks puuduseks tuleb veel lugeda, et neile ei ole võimalik püstitada noorte nõuetele vastavaid spordivahendeid.

Neil põhjustel on üleskerkinud noorteringide oma mänguväljaku soetamine. Kohtadel, kus tegutsevad noorte ringid.

on piütud hankida oma maalappi ja seda vastavalt korraldada.

Seda maalappi võiks kasutada mitmesuguste noorte huvialade rahuldamiseks. Näiteks võiks seal asetseada väike spordiväljak, kuhu võib püstitada ka näitelava, millel võimalik anda vabaõhu-etendusi ja korraldada ringi tööde näitusi. Osa maatükist võiks eraldada katsetalade korraldamiseks, kus võiks aset leida ka ringi puukool ilupöösaste kasvatamiseks ja marjapöösaste paljundamiseks, Kui maatüki suurus võimaldab, siis võiks teatud osa eraldada iluaia-pargi rajamiseks, kus aset leiavad muruplatsid, ilupöösad, lilled jne. Selles aias on noortel võimalik mööda saata puhkesilmalike. Selles väljaku osas võib alla ka suurem ringtee jooksutreeninguks. Kogu väljak tuleks piirata põhjast kuuskede kaitseriviga (5), mis varjab platsi külmade tuulte eest. Õhtu kaares võiks asetseada pärnade rivi samaks otstarbeks. Lõunast ja hommikust võiks väljakut piirata põetava pöösastaraga. Peasissekäigu tähistamiseks võiks istutada kaks püramiid-tamme, mis soovikorral võib latvadest kokku kasvatada.

Väljaku korrashoidmine peaks jääma täiesti noorte oma asjaks, mida võiks teha kursuste ja aiandusõpiringi töödena. Väljakul kasvatatavatest ilupöösastest võib hankida sissetulekuid pöösaste müügist oma liikmetele ja teistele, millest saadud summat võib samuti kasutada väljaku korrashoiuks.

Oskar Grepp,

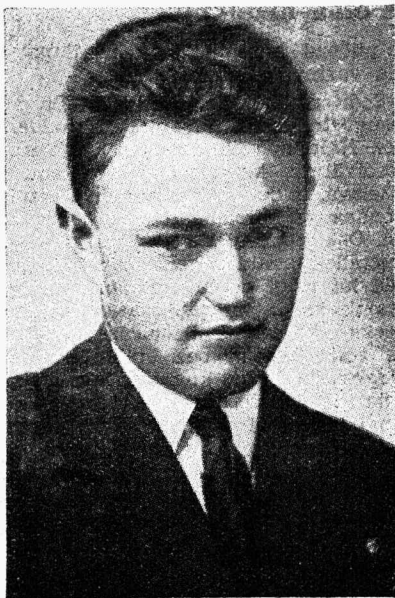
Pamma maanoorteringist,
Saaremaalt.

Maanoorteringide tegevusest.

Viis aastat maanoorte isetegevust juhtimas.

Käesoleva aasta talvel võib üks meie edukamaid maanoori ja esimesi pioneere maanoorte juhtimisel — Hugo Saar — tagasi vaadata oma viieaastasele tegevusele, olles eeskujuks, õhutamiseks ja julgustuseks tuhandetele kaasvõitlejatele.

Viie aasta eest, olles kooolitööst tagasi pöördunud kodutallu, hakkas energiline noor organiseerima maanoorte ringi Pala-Hallikule ja pinda looma teiste ringide ellukutsumiseks Kodavere kihelkonnas. Hiljem juurde loodud ringid olid aga laialipillatud ja vajasid

Hugo Saar.

üldist keskkorraldust. Nii saavutati Hugo Saare isikliku algatuse ja püsiva töö tagajärjel Kodavere-Alatskivi Maanoorte Ühendus, mille ümber on juba

koondunud kümme maanoorte ringi. Peale selle on ta olnud noorsooajakirja „Edu” asutamise mõtte algatajaks ja ajakirja toimetajaks. Ja kui kohapeal räägitakse mõnest noorte poolt ülestõstetud küsimusest või üritusest, siis on selle mõtte algatajaks olnud ikka H. Saar. Ta on olnud kohapealse maanoorte isetegevuse algusest peale selle vaimseks juhiks ja eestvedajaks, õhatajaks ning organiseerijaks.

Seniseks tegevuseks tarviliku haridusliku ettevalmistuse on ta saanud kohalikest külakoolist, õppinud Vahi põlu- ja aiatöökoolis, täiendanud end iseõppimise teel ja paljudel kursustel, ja edaspidiste tööde edukamaks läbiviimiseks õpib praegu Kodupõllutöökeskkooli kursust. H. Saar on saadikuna osa võtnud ülemaalistest ja maakondlikkudest maanoorte kongressidest ja kaasa elanud maanoorte juhtide kursused Vahil ja Palal.

Oma laialdase tutvuskonna tõttu töötab ta praegu kaasa väga paljudes kohalikkudes majanduslikkudes ja kultuurilistes organisatsioonides ja möödunud aastal Alatskivi maalt konsulendi abijõuna.

Soovime eelseisvaks aastaks kogu teovõimsa noortepere nimel väsimatule energilisele juhile — Hugo Saarele — maanoorte tegevuse põllul edu ja jõudu.

M. J.

Maanoorte tegevusest Saaremaal.

Maanoorte õpingid asusid tööle.

Õpingide tegevushooaja algus Saaremaa maanoorteritingides on võrdlemisi elav. Enamik õpinge on oma talvised töökavad koostanud ja vajalise kirjanduse hankinud Saaremaa Maanoorte Ühenduse laenukogust. Õpingide instrueerimise tööle tahetakse rakendada kõik Saaremaal töötavad aianduse assistendid. Õpingide töökavasse võe-

takse tänavu suviste tööalade teoreetiline ettevalmistamine, mille tõttu on hädavajalik suurema hulga põllumajanduslike oskustega inimeste rakendamine maanoorte töö teenistusse. Töö jaotuse ja meetodiliste küsimuste üle oli assistentidel nõupidamine 5—6 dets. Kuressaares, Saaremaa maatulunduskonsulendi A. Kaali juhatusel.

Kädva maanoorterangi tegevusest.

Kädva maanoorterangi, mis asutatud 1935. a., on korraldanud mitmesuguseid kursusi, õppereise ja loenguid. Eriti on aga rõhku pandud õpingidele. Nii on töötanud näitekumsti, seltskondliku kasvatus ja aianduse õpingid. Praegu on organiseerimisel kirjanduse õping,

Erilist tähelepanu on pööratud ka tööruhmadele ja koduümbruse kaunistamisele.

Ringi juhatusse kuuluvad Elmar Saluste, Evald Riismann ja Karl Johanson ning ringivanemaks on Eduard Roode.

Martna Maanoorteringi tegevusest.

Martna maanoortering Läänemaal asutati 1. mail 1935. a. Lühikese aja jooksul on suutnud ta tõusta aktiivsemate hulka ümbruskonnas. Ringil on ühes toetajaliikmetega kokku liikmeid 37. Tänavu on eriti esile tõstetud loen-

ilukirjanduslikke kui ka maanoorte liikumisega seoses olevaid artikleid.

Ettenähtud on veel rida töökoosolekuid, huviohtuid ja puutöö- ning naiskäsitöö kursused. Üldiselt kuuluvad liikmed õpingidesse, milliseid on 4:

Martna maanoorteringi juhatus.

gute pidamine ja kursused. On peetud töökoosolekuid, kus refereerivad ringiliikmeid, milledest viimane oli teemil: „Maanoore osa kodukaunistamise hoogtöös”. Jaanuari keskpaigu peeti põllumajanduslikud kursused, kus lektoriks oli aianduskonsulent E. T a s k a ja agr. E. P r i k s. Samuti hoolt ja huvi on nõudnud oma ajakirja väljaandmine, mis ilmub jaanuari lõpul ja sisaldab nii

keeduvilja kasvatamise-, kodukaunistamise-, heinaseemnete kasvatamise- ja spordiring.

Ringi juhatusse kuuluvad esimehena P. H ä r m i, abiks Ks. M u t s o, laekuriks Aleks. R a a g, sekretäriks J. O j a ja abiks Adele K i k a j o n. Töö ja juhtimine seisab aga enamikus ringivanema Miralda Leitali õul, kes ka suudab noori tööle õhutada.

Sõrve kaunimaid taimi.

Sõrve poolsaar on tuntud Eesti edelapoolsema osana. Ulatudes sügavamasse Läänemerre, omab ta pehme merekliima, mistõttu leidubki siinsetes metsades haruldasi Euroopa taimi: Jugapuu (*Taxus-baccata*) ja efeu. Euroopas leiduvat neid taimi sel määral vaid soojadest Alpidest.

Sõrve saarel asuvas „Sopi” metsas näib too taim olevat leidnud endale kodu. Nende siiarändamist veel ei teata, kuid arvatavasti peaksid ses siiski tegevad olema meie rändlinnud, kandes soojalt maalt seemneid siia, kus need taimed hakkasid levima.

Kaunid on need Sõrves kasvavad kaks haruldast taimet, toetades kasvul sõbralikult teineteisele. Jugapuu kasvab põõsana metsas varjatud kohas, nagu peidetult palavate päikesekiirte

eest paksemas metsatukkades. Peene, õrna pärjakuna on talle ümber põiminud sõber efeu.

Mõlemad taimed erinevad teistest meie taimedest sellepoolest, et nende lehed aastaiümbri, ka talvel, harilikuna haljad püsivad.

Jugapuu sarnleb enam-vähem meie okaspuudele, kuid efeu aga erineb täiesti meie kodumaa taimedest ja tuletab meelde potilille. Ta kasvab kohati kuni 8 m. pikaks, kusjuures tüve läbilõige on ainult 3 mm.

Mõlemad neist haruldustest on väga ilusad kodukaunistuseks, aga ettevaatust nende hävitamisel, sest riik on nad võtnud enda kaitse alla.

R. Lipp,

Anseküla maanoorteringist.

Vasula Kodumajanduskooli 1936. a. õppetööaasta.

Kooli ülesandeks on ette valmistada tegelikke perenaisi.

Ülesande lahendamisel koolis õpetatakse teoreetiliselt ja praktiliselt tarvilikke üldhariduslikke- ja eriaineid, peale nende aga käsitletakse talu ja kodumajandusliku töösuse ja vilumuse omandamise otstarbeks tööpraktikat koolis kui ka koolitalus. Kooli kursus vältab ümarguselt 1 aasta (42 õppenädalat) — jaanuarist sama aasta detsembrini. Lõpetajaile antakse välja kooli lõputunnistused, millised võivad väga hästi olla perenaise kutsetunnistusteks.

Kool ja koolitalu elasid 1936. a. korraldamiste ja ehituste tähe all. Kooli-ruumide juures, milline ümberehitatud 1934. ja 1935. a., viidi lõpule viimased viimistlused, nagu värvimistööd jne., korraldati lõplikult vesivarustus ja elektriseadeldus, täiendati inventaari, muretseti koolile võimeline 5-lambiline raadioaparaat jne. Aasta viimasel veerandil asuti uue kooliaia rajamisele. Koolitalu hoonete juures viidi läbi terve rida kapitaalremonte, teostades selle juures ka kodukaunistamise põhimõtet, katuseid ja seinu värvides.

Järgnevaks aastaks on ette nähtud uue eriklassi hoone ehitamine.

Käesoleva aasta õppelend koolis oli arvult XII, seega teatud mõttes juubelilend. 12 aastaga on 1. a. koolist läbikäinud 397 õpilast, ehk keskmiselt 33,1 õpilast aastas. 3,5 a. eriklassi tegevuse ajal on eriklassist läbi käinud (4. lend kohal) 61 õpilast. Kokku 12 a. kestel koolist läbikäinud 458 õpilast, neist ümarguselt 81% ehk 372 õpilast Tartumaalt.

Kool, õppetegevuse elustamise ja täiendamise otstarbel korraldas aasta kestel 5 õppereisi, neist kolm Tartu linna ja kaks maakonda, tüübilistematessen majapidamistesse. Õppereiside kulud kaeti õpilaspidude ülejääkidega, milliseid oli kasutada kr. 200.— ümber. Tööde näitusi oli 2. Üks neist tuli toime suvel rahvapeo puhul, mil õpilased üksikuid külaliste rühmi õppereisi korras kõigi kooli tegevusharudega tutvustasid. Teine näitus oli korraldatud lõppaktuse puhul, kus oli esitatud aasta töötulemuste kokkuvõte.

Võistlusi õppetegevuse edustamise otstarbel on püütud teostada kõigil võimalikel aladel: leivaküpsetamise, kartulikoormise, tubade korrastamise, nõõpaukude valmistamise, lüpsi, veiste-puhastamise, aedviljade liikide kasvatamise jne. aladel. Kuna võistlused pedagoogiliselt õieti koostati, olid tulemused väga head.

Õpilaste isetegevuse alal on ettenähtud õpilasomavalitsus kogukonna süsteemi põhimõtte alusel, kus ettenähtud õpilasvanem, abivanem ja järgnevad toimkonnad: majandus, ajaviite, korrastus, korraldus ja kõlblustoimkonnad. Valimised toimuvad iga 2 kuu järele, milline asjaolu võimaldab aasta kestel kaasatöötada mitmes toimkonnas. Omavalitsuse ülesandeks on muu seas kooli kooperatiivi korraldamine, osavõtt ühisköögi majanduslikkudest küsimustest, teeõhtute eelarve kavandite koostamine, samuti ka üksikute riikliku tähtsusega aktsioonide kohapealne, osaline teostamine, nagu nimeede eestistamine jne. Omavalitsus töötab õppejõudude järelevalvel ja nõuandel.

Kooli astus aasta algul 8. jaanuaril 48 õpilast, kelledest 29. novembril s. a. kooli kurse lõpetas 40 inimest.

Õppetöö algab tavaliselt 8. ehk 9. jaanuaril. Õpilastele on võimaldatud paarinädalane heinaaegne koolitöö vaheaeg, et nad kibedal tööajal saaksid kodudes abiks olla.

Kooli juures töötab paralleelselt aastase kooliga perenaiste abiliste ettevalmistamiseks eriklass 6-kuise kursusega. Eriklass kooli juures töötab juba 4. aastat. Õppetöö eriklassis tavaliselt algab 1. novembriga ja lõpeb mai esimestel päevadel. Õppekavas on ette nähtud kõik samad õppeained, mis läbi võetakse aastases koolis, ainult lühendatud kujul. Vastuvõtu ja õppimise tingimused on samad, mis aastases koolis, ainult kuu toitlustamise tasu on kr. 8—10 iga täiskuu eest. Uute õpilaste vastuvõtt eriklassi lõpeb oktoobri kuuga. Kursuse lõpetajaile kool soovib teenistuskohad.

Kool asub Tartumaal, Raadi vallas, Vasulas, Tartust 11 klm. ja Kärkna raudteejaamast 5 klm., kooli postiaadress: Kärkna p.-ag. Kõnetraat 3-80 Tartu.